

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sortes, Qvibvs, Ne Temere Cadant, Temperandis; Vel, Si
Temere Dvcvntvr, Castigandis, Divini Ivdicii Æqvitas
Semper Adest**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

Capvt VI. Ob eiuscemodi citationes à Deo exauditas; magno diuinorum iudiciorum metu affici debere alijs iniuriosos, cuiuscunque status aut conditionis sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52306)

tribunal, magna voce, citaret: *Vade, inquit, Gonsalvus, festināq; confisus optimo iudici, & causam instrue. Nam ibi, pro me aderit, qui opportunè respondeat Alfonsus frater; qui nuper ex Serra Vermegia, in calū contendit. Tum enim Gonsalvo nunciatum fuerat, fratrem à Mauris circumuentum, dignam forti piōq; duce mortem oppetisse. Ad horum exemplum quisquis est innocens, potest meritò spernere temerarios prouocatores. Non sunt audaces isti Leontisci, apud Deum, tanti, vt, ad illorum arbitrium, forum agat: *Voluntatem timentium se facit; Deum timentes, nihil mali petunt, aut dictant. Mali homines non sunt boni Dictatores.**

Psal. 144.
19.

CAP. VI.

Ob eiusmodi citationes à Deo exauditas, magno diuinorum iudiciorum metu affici debere alijs iniuriosos, cuiuscunq; status aut conditionis sint.

§. I.

Iudices iniustos, meritò metuere posse, si quis, ab illis, ad supremum iudicem appellet.

T etiam exemplum faciat Deus, & grandes grandium iniurias, simili

milis exitus metu, refrænet, sæpe preces & vota citationésque exaudit eorum, qui vel à Principibus aut iudicibus iniuste damnati, per vim, ad mortem trahuntur, vel atrocem calumniam patiuntur, à qua eos alius nemo defendit. Itaque, intra conditum certum tempus, aliqui ita citati è vita extruduntur, iudicij sui iudicium subituri; qui alioquin adhuc diu superuixissent. Longanimis quidem est Deus, & dormire multis videtur, sed sæpe etiam repente, & in furore, arguit peccatores; præsertim cum innocentia iustitiáq; oppressa ad eum de terra clamat. Qua de caussa

Pfal. 4. 2. *Pfaltes ait: Cum inuocarem, exaudiuit me Deus iustitia mea.* Et multi sunt, qui vim passi Dei manum, non irritis votis, inuocauerunt, atque idcirco, nunc, in cælo,

Pfal. 9. 1. *canunt: Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua, inter quæ est illud: Quoniam fecisti iudicium meum & causam meam: sedisti super thronum, qui iudicas iustitiam.* Nam quia iudices sæpe vel ignoratione errant; vel affectu præcipitant sententiam; vel dubia pro certis arripiunt, vel probabilem contrarij metum dissimulant; meritò & ipsi à supremo omnium Iudice

dice Deo, cum iudicijs, iustitijsq; suis, iudicantur; atque extra ordinem plectuntur, qui alios, contra ordinem, tyrannica crudelitate, puniuerunt.

§. II.

Dux immitis, à milite citatus, ad diuinum tribunal, dicto die, & hora, moritur.

Huius rei, præter superius commemorata exempla, vtile erit & alia recensere. Atque vt, modò dicto militi reo, militem innocentem opponam, narrat Guilielmus Ferdinandus ab Effrem de Germano milite, iuvene, si ætatem spectes, si ingenium, faceto; eum, cum, horâ constitutâ, ad excubias vocaretur; in militum corona stantem, per iocum, dixisse: *Redeunt ad nos excubie, utinam pecunie nuncius rediret!*

Quàm multis iocari capitale fuit! Neque enim animus dicentis & auris audientis semper solent consentire. Adfuit ergo, inter commilitones, etiam tribunorum aliquis, qui exceptum hoc verbum, tanquam seditiosum, ad archistrategum retulit. Concilium illico vocatur. Trahitur in crimen vox ioco prolata. Censetur miles tumultum facere voluisse. Capitur. torquetur. capitis damnatur. Non illum excusatio,

Guilielmus
Ferdinandus ab
Ephrem in
Manuali
Politico.
lib. 5.
part. 3.

non innocentia iuuat. Ergo videns nihil prodesse, quidquid obtenderet, quidquid obtestaretur; inuitabili iam morte, vociferari incipit, & magnis clamoribus Capitaneum citare, præsentique diem dicere. *Post tres hebdomades, inquit, hac ipsa noctis hora, reddes Deo iusta rationem, de sanguine meo.* Sed quasi ventis locutus esset, ita neglectus, hora noctis duodecima, strangulatus, orto die, ad terrorem reliquorum, cū titulo seditiosi in præcordijs affixo, expositus est. Ex ea hora Capitaneus consternatus, semper in metu vixit. Elapso termino hebdomadarum, ipsa rursus hora duodecima noctis, exijt domo, ad excubias visitandas, ac, ferè in puncto temporis eiusdem, è ponte nauali lapsus, submersusq; docuit, neque in bello quidem, vbi disciplina seuerior necessaria est, nimis præcipitandum.

§. III.

Britannia Dux à fratre interfecto citatus, ad Dei tribunal, se sistere cogitur.

**Aeneas
Sylvius
Europæ
histor.
§. 43.**

Quod militiæ Ducì accidit, idem etiam alijs ducibus euenit. Britannia Armorica Franciscus Dux præfuit, qui reducem ex Anglia fratrem Aegidium læsæ maiestatis falsò accusatum, in carcere, barbara im-

manis

manitate, interemit. Non habuit frater quò confugeret, nisi ad Deum, ad quem prouocauit; effecitq; , vt Dux Franciscus, intra breue tempus, de medio sublatus, neque vitam, neque principatum retineret. Nam paulò ante mortem adiurauit vnum è Franciscana familia Patrem, vti iret, fratriq; Duci renunciaret, intra diem quadragessimum, ei, coram summo iudice Deo, causam esse peragendam, ac proinde se sisteret. Franciscanus mandato obsequens, ad Ducem, in finibus Normanniæ, morantem profectus, fratris mortem & prouocationem denunciauit. Ea denunciatione Dux territus, illicò malè habere cæpit, & crescente in dies morbo, ad condictum diem, expirauit. Scilicet, ô Deus, *tu parasti directiones: iudicium & iustitiam in Iacob tu fecisti*, contra fratrem Esau olim, nunc autem, pro fratre, contra Franciscum Ducem; non solùm dum *parasti directiones*, hoc est, leges contra homicidium, rectissimas, & ad hominis dirigendos mores, crudelitatemq; reprimendam, aptissimas; sed etiam dum contra eundem transgressorem *iudicium & iustitiam* apertissimam exercuisti; neque in annum quidem integrum distulisti.

Psal. 98.

4.

Nimirum etsi ad tempus patiatur Deus innocentes affligi, cædi, occidi: non obliuiscitur tamen impiorum, quos sæpe, in terris, sæpe etiam in futuro seculo, plectit. Hoc iudicium, altè cordi imprimite, ô fratres, inter quos sæpe æmulatio parit dissensionem, dissensio exitium; sicut & concordia incrementum. Siquidem, vt Poëta cecinit:

Non caret effectu, quod voluere duo.

§. IV.

In hostem immitis, ad Deum Iudicem, in ius vocatus, præscripto die, è vita, atq; ad Iudicem discedit.

Addo huic Duci alterum Ducem, non iam cum fratre, sed cum hoste, immitius agentem. Genuensium triremes, è Liguria, aduersus piratas, emissæ, biremem Gotholanam ceperunt aliquando. Ibi victoriâ insolentes, gubernatorem biremis, extra Drepanum, in ignominiam Siculorum Gotholanorumque, nocturno tempore, in furcam suspenderunt. Ille, vt vitam conseruaret, ad preces se dimisit; excusationes obtendit, nihil vnquam se Genuensibus nocuisse, protestatus. Omnia frustra. Vt ergo tandem intellexit, plus odiû gentis, quàm æquitatem, apud Genuensem trierarchum, valere,

Fulgos l.
l. c. 6.

valere, iussit illum, se sequi, atq; intra sextum mensem, ante diuinum tribunal, comparere, vt inhumanitatis tantæ rationem redderet. Audiit Deus vocantem; & condicto tempore, Ligus diem iudiciúmque suum, obiit. Scilicet neque in hostem est Lemnia manu sæuiendum; qui etiam victus ab homine, vt homo, est tractandus.

§. V.

Damnatus Eques Auratus ad mortem, provocat ad Iudicem supremum, & post se trahit damnatorem.

Addo & tertium Ducem. Nam auctor est Ioannes Pauli, Rudolphū Austriæ Principem, Equitem Auratum damnasse vt culleo insutus mergeretur; Equitem autem, conspecto Duce, exclamasse: *Dux Rudolphe, ad tremendum Dei tribunal, intra annum, te voco:* cui ille, cum sarcasmo, irridens responderit: *Benè, praito; ego tum adero.* Verrente anno, Dux in febrim incidens appellationis recordatus, seruos affatus dixit: *Tempus mortis mee instat, & ad iudicium eundum.* Dixit. & vixit. ostenditque, in hac curia, etiam sine vadimonio, non irritam esse vadationem.

I 5 §. VI.

§. VI.

Rex Ferdinandus inauditos damnans, exemplo suo docet, esse qui etiam reges male indicantes iudicet.

Ritius l. 3.
de regib.
Hispan. Mariana in
Hispan. Annal. lib.
15. c. 11.

Suppetunt & Regum exempla, quibus docetur, innocentium citationes sæpissimè non esse irritas. Tradunt Ritius & Mariana, Ferdinandum III. Legionis & Castellæ regem mandasse, ut duo è Caruaialiorum familia, fratres Petrus & Ioannes, ambo nobiles, inauditum, tanquam perduellionis rei, & ob meram suspicionem, è turri, vel rupe formidandæ altitudinis, præcipites iacerentur. Hi duo neq; testibus, neque alijs probationibus conuicti, obiectum crimen constanter negauerunt. Sed quia nihil effecerunt negando, innocentiam freti, tandem ad diuinum iudicium appellarunt, regi que iusserunt denunciari, ut inibi se, ad tricesimum diem sisteret. Non est personarum acceptor Deus; sed omnibus idem. Perinde regem iudicat, ac plebem. Itaque & Ferdinandus rex, animi securus, cum contra Mauros, in castra abiisset, morbo statim tentatus Giennium concessit, atque 7. Idus Septembris, hoc est, ipso postea tricesimo à supplicio Nobilium die, repentinam morte sub-

qui iustè ad Dei iudicium citantur. 139

te sublatus & in lecto mortuus repertus est, in ipso ætatis flore; annos natus non plures, quàm viginti quatuor, menses nouem. Quo Dei supremi regis iudicio intellecto, proceres & populus rectè dicere potuerunt: *Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile & sanctum est: & honor regis iudicium diligit. Magnum nomen, quia magni Dei; terribile, quia potentissimi regis & reges ipsos iudicantis; sanctum quia iustissimi iudicis.* Siquidem regia sanctitas dignitasque id exigat, vt rex iudicium diligat; hoc est, vt personam non respiciat, siue ea è stabulo, siue è throno prodeat; vt non dissimulet crimen timore; nec furore exaugeat; vt denique amore iustitiæ conseruandæ iudicet; quod non semper in alteram vitam differt, vt doceat etiam vicarios suos rectè iudicare.

Psal. 98.

3.

§. VII.

Cardinales ab Episcopo ad alterius vite iudicium venire iussi, experiuntur non ridendos esse gemitus iniuste oppressorū.

Venio à purpura ad purpuram, hoc est, à Regibus ad Cardinales. Nam Anno 1154. Friderico AEnobarbo Imperante, Henricus Moguntinus; vel, vt alij volunt, Wormaciensis Præsul, falsò, & per calumniam quasi

Conrad. in Chron. Moguntino. & l. Lipsius us lib. 23

Monitor.
polit. c.
31.

quasi ad Pontificium inidoneus, Romæ accusatus; Arnoldum misit ad calumniam diluendam: quam nequam aduocatus magis accendit, corruptosque nonnullos, ad se traxit. Igitur innocens Henricus, à duobus Cardinalibus, quos Pontifex Eugenius III. ad causæ cognitionem delegauerat, iniuste damnatus & abdicatus est, ipso Arnoldo ambitioso calumniatore, in locum eius successore. Henricus exinde mœrore confectus his postremum verbis iniquos iudices appellauit: *Iniuste iudicastis. Appello igitur ad IESVM Christum equissimum iudicem; ibi respondebo. venite.* Rem tam seriam illi ioco eludentes, *Cum praecefferit*, aiunt, *nos sequemur.* Nemo se tanti facere debet, ut cum Deo audeat iocari; aut à se oppressam iustitiam contemnere. Sera subinde, sed certa est ultio. Siquidem & hi Cardinales, sibi ipsis ludendæ vates, Henricum reuera sunt secuti. Henricus enim, post annum ferè & dimidium, fato concessit. Morte illius audita, purpurati illi Patres veterem iocum repetentes dixère; *Ecce praeceffit, nos sequemur.* O miserè iocosi iudices, non iocum, sed vaticinium vestrum repetiistis. Est, qui audiat iniuste oppressos, Deus. Est, qui

qui

qui iudicia vestra vnam tantum aurem, & linguam accusantium duntaxat sequentia iudicet, maior iudex. Quamobrem funestum vobis iocum fuisse, euentus docuit. Quippe, vna vos dies ambos morti obiecit, vt author est Nauclerus; nec morti modo subita, sed etiam infelici ac miseræ. vnus enim, velut rabie actus, digitos proprios arrodens; alter, Arrij morte, in latrinis foetentem animam efflauit. Ita *contradictiones comprimit sors, & inter potentes quoque diiudicat*: & diuina iustitia, nec purpuras veretur, nec tiaras. Ita Altissimus summos etiam vertices sub se habet. Neque regias tantum, sed etiam Imperatorias coronas iudicio arcessit, *qui non accipit personas principum, nec cognouit tyrannum, cum disceptaret contra pauperem: opus enim manuum eius sunt vniuersi.*

Prou. 18,
18.

Iob. 34.
19.

§. VIII.

Imperator Otho à filio ad diuinum Prætozem euocatus, inde sententiam accipit, unde ius stabat.

Transeo igitur rursus à Cardinalibus ad ipsos Imperatores, qui, cum peccant, Deo soli peccant; nec enim alium, in terris, nisi illum formidant. Narrat igitur Petrus Damiani

Petr. Dā.

miani

l. 2. epist.
 is Baron.
 An. 973.
 aliter se-
 tit.

miani, vir valde sanctus & Cardinalitæ dignitatis scriptor, Othonem I. Imperatorem Romanum, ab Antistite Moguntino Guilielmo (qui filius eius fuerat) propter initum, cum Adelaide, coniugium, Christianâ Apostolicâque libertate, grauius admonitum, agrè tulisse; atq; eapropter comprehensum in custodiam compegisse. Filius vi oppressus Othonem parentem, ad Numinis tribunal, summum iudicem interpellans citauit his verbis: *Die sancto Pentecostes, ante Dominum IESVM iudicem nostrum, uterq; comparebimus, & de capite causam dicemus. Vter noster equitatis lineam transgressus sit, diuinum pandet iudicium.* Neque effectu caruit citatio: Quippe, nonis Maij, hoc est, ipso tunc festo Pentecostes, Otho Imperator, in Saxonia, repentina inualitudine extinctus, ad iudicium adductus est, vbi eum filius Guilielmus, & ipse paulò prius humanis rebus ereptus, expectauit. Nimirum & parentes in sobolem possunt esse iniqui, & Cæsares in subditos iniusti, imo & in non subditos. Sed in diuino prætorio, idem ius est filio, quod patri; eadem Dice inferiori, quæ superiori. *Idcò viri cordati, audite me; absit à Deo impietas, &*

Iob. 34.
 10.

ab

qui iuste ad Dei Iudicium citantur. 143

ab Omnipotente iniquitas. Opus enim hominis reddet ei, & iuxta vias singulorum, restituet eis. Verè enim Deus non condemnabit frustra, nec Omnipotens subuertet iudicium. Cæsarem posuit iudicem reliquorum, in causis ciuilibus; ipse Cæsaris est iudex in omni causa. Quoniam Dominus dominorum est, & Rex regum.

*Apoc. 17.
14.*

§. IX.

*Eques Neapolitanus, contra Clementem VI.
& Philippum Pulchrum ius è calo petit.*

Immo vsq; adeò, Isaiaè testimonio, Exaltabitur Dominus exercituum, in iudicio, & Deus sanctus sanctificabitur in iustitia, vt, si vel ipsorum Maximorum Pontificum aures iustissimis defensionibus obstructæ sint, ipse audiat, ad cælum vociferantes, Innocentes se accusari, damnari, mactari. Nam vt non repetam, quod de Clemente. V. & Innocentio IV. supra recensui, annotauit Fulgofus, equitem Neapolitanum, ex Templariorum ordine atque cœtu vnum, cum alijs Sodalibus suis, vltimo supplicio addictum, ad Clementem VI. & Philippum Pulchrum Franciæ regem, supplicij sui authores, & è fenestra, spectatores, exclamasse: Quando mihi, inter mortales, nullus iam superest, ad quem

Isa. 5. 16.

*Fulgo-
sus. l. 1.
c. 6. Me-
ierus l. 2.
Annal. &
l. 17.
Chron.
Mafs. O-
nuphrius.
in pp.*

Roman.
histor.
Vide
Martinū
Delr. lib.
4. Dis-
quisit. c.
4. q. 4.
sec. 1.

quem appellem; ad iustum iudicem Christum, qui nos redemit, appello, ut ante eius tribunal, intra annum & diem, vos sistatis, ubi causam meam exponam. Intra id tempus, vterq; præmatura morte abreptus in diuinum ius ambulauit. Et Clemens quidem repente mortuus est, Philippus autem, non multò post, habuisse etiam se mortem in procinctu, sensit. Neque calculus temporis huic historiæ obstat, cui Meierus, Christianus Massæus, & alij consentiunt, qui Papam & regem eodem Anno 1314. tradunt obiisse, illum 20. April. hunc 29. Nouembris. Nimirum non vanè, per Isaiam, dixit maximus iudex: *Hos, qui iudicauerunt te, ego iudicabo.*

Isa. 49.
25.

§. X.

Ius saepe orari, contra potentes, & exorari, ad certa tempora, & temporum momenta.

Psal. 2. 10.

Hinc discite, & nunc, reges, intelligite: *erudimini, qui iudicatis terram.* Subijciuntur vobis etiam innocentes; si eos opprimitis, si iniustè iudicatis; habent alium iudicem, ad quem appellent, cui vestra & illorum vita, iuxta est. Itaque *id, quod iustum est, iudicate*; neque sperate, iudicium de vobis diu procrastinandum; aut mortem adhuc mul-

Iob. 6. 29.

multum distare. Deus voluntatem timentium se facit, & exaudit orantes: secundum multitudinem impietatem eorum expelle eos: quoniam irritauerunt te, Domine. Expellendi sunt è vita, nec digni, quos terra portet, qui tanta iniquitate eam contaminant impiantque, & Dominum irritant. Parcite cachinnis; seria nimis res est. Agit Deus causam suorum. Nec moras vobis promittite; in foribus est vindicta; adeò vt supremus arbiter etiam annum, etiam mensem, etiam horam sibi, de iudicio exercendo, præscribi sinat. Quid vos ipsos decipitis? eadem sæpissime sunt citantis & citati momenta. De Ioanne Tursone, in Gothia iudicium iniquum administrante, Olaus ita scribit: *Quendam capite plecti iusserat. Is genibus innixus; en morior iniuste, inquit, teq; voco, hac hora, ante tribunal Dei, vt respondeas, cur me innocentem morti condemnes. Vix autem miser carnificis manu obtruncatus fuerat, cum etiam index de equo corruit exanimis. Quàm verè Siracides dixit: Deprecatio pauperis, ex ore, vsq; ad aures Dei perueniet, & iudicium festinatò adueniet illi: si illi, ergo & aduersario illius. Vnum enim est iudicium rei & actoris.*

Psal. 144°

19.

Psal. 5.

12.

Olaus l.

14. histori

Aquilon.

c. 20.

Eceli. 21.

6.

§. XI.

Innocentum orationem ita potentem esse, et Deo quodammodo manus iniiciat, si illi velint iustitia calcatorem in ius deducere.

Meminerint oppressores isti, Deum Iudicem non solum summum, sed etiam optimum, iam dudum hanc de se parabolam dedisse. *Iudex quidam erat, in quadam ciuitate, qui Deum non timebat, & hominem non reuerebatur. Vidua autem quadam erat in ciuitate illa, & veniebat ad eum, dicens: Vindica me, de aduersario meo. Et nolebat, per multum tempus. Post hac autem dixit intra se: Etsi Deum non timeo, nec hominem reuereor: tamen quia molesta est mihi hac vidua, vindicabo illam, ne in nouissimo veniens suggillet me. Ait autem Dominus: Audite, quid iudex iniquitatis dicit: Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se, die ac nocte, ac patientiam habebit in illis? Dico vobis, quia cito faciet vindictam illorum. Satis erat si cum iusto & clemente iudice se comparauisset; nunc, si vidua iudicem ferocem, qui Deum non timebat, & hominem non reuerebatur, tamen exorauit; quid innocentes de tam iusto & benigno Deo non poterunt sperare,*

re, aut impetrare? *Multum valet oratio ini-* Iac. 5. 16.
sti, & tantum, ut ipsi Gubernatori orbis
quodammodo manus iniiciat. Nam etsi
firma sunt decreta Dei, ubi tamen hominis
interuenit oratio, decreta sua desinere, &
velut abrogare decreuit, cum ea, hac lege, at-
que conditione temperata sint: *Faciam, ni-*
si obstet oratio, nisi intercedat poenitentia &c.
quam, quia vidit intercessuram, absolute
decreuit, in tali casu, a priore illo condi-
tionato decreto desistere; & vel ordinari-
um etiam mundi cursum interrumpere. Ita
decreuerat, ob peccatum Dauidis, populum,
trium dierum spacio; depopulari; videns
autem plagam, illam magnam, primo sta-
tim die, illorum trium dierum, ut obseruat
Nicolaus de Lyra, aramque & sacrificium
ac orationem Regis poenitentis intuens,
duos de poena dies remisit. *Et adificauit, ait*
Scriptura, ibi Dauid altare Domino, & obtu- 1. Reg.
24. 25.
lit holocausta & pacifica: & propitius est Do-
minus terra, & cohibita est plaga ab Israel. Tres
dies assignauerat Dominus, ad plagæ illa-
tionem; sed oratio & sacrificium Dauidis,
Domini sententiam reuocauit. Quod eti-
am oratio Ezechiae effecit. Iam protulerat
Deus mortis sententiam, sed vitam adhuc

Isa. 38. 1. rex sibi exorauit. *Hac dicit Dominus, ait Isaias, dispone domui tuae, quia morieris tu, & non viues: tunc conuersus Ezechias ad parietem, orauit ad Dominum, fletu magno. Et factum est illico verbum, ad eundem Prophetam: Vade, & dic Ezechia: Hac dicit Dominus Deus patris tui: Audiui orationem tuam, & vidi lachrymas tuas. Ecce ego adyciam super annos tuos, quindecim annos, & de manu Assyriorum eruam te, & ciuitatem istam, & protegam eam.* Tanta est vis orationis, vt per eam Ezechias sibi, David ingenti hominum numero, vitam prolongarit, etfi Deus oppositum decreuerit facere, idq; decretum, lata sententia, confirmarit. Terreni Principes decreta semel emissa inuiolabilia volunt permanere; nec precibus, nec lachrymis, nec eiulatibus sinunt ea infringi. Non ita inexorabilis est Deus, cuius decretum ac sententiam vnus hominis oratio potest reuocare.

§. XII.

Orationes iustorum, quantam, apud Deum vim habeant, etiam in ipsius natura leges?

Quin adeò multum valet deprecatio iusti, apud Deum, vt quodammodo Deo impera-

perare, & in naturæ ipsius legibus dispensare videatur. Si gubernatore ciuitatis vigiliis obeunte, ei qui facem præfert, miles quispiam diceret: Heus tu, siste gradum, & lumen mihi suppedita, donec de inimico meo me vindicem; an non miraremur audaciam? quid enim hoc aliud esset, quàm præcipere ipsi gubernatori, vt expectet, & se duellantem adiuuet? Ita supremus ille totius creaturæ Gubernator, assidue Vniuersum hoc, sua prouidentia, circuit. Sol autem, tanquam fax, fertur, non quòd ipsi lumine hoc opus sit, sed vt se cuncta videre declaret. Iosue igitur generosus ille miles, contra Chananæos, pugnaturus, ausus est exclamare: *Sol, ne mouearis, contra Gabaon.* Iosue 10:12. Quid est hoc aliud, quàm Soli ac Deo præcipere, vt cursum suum & totius vniuersi sistat? nam, sole stante, utiq; etiam luna & stellæ, atque cælum omne substituerunt, ne debita Mundi symmetria perturbaretur. Enimuerò *stetit sol, in medio celi, & non festinavit occumbere, spatio vnus diei: non fuit antea, nec postea tam longa dies, obediente Domino voci hominis.* Quid cupimus amplius? *in diebus Ezechix, etiam retro redijt sol.* Tres pueri, in fornace, orando

K 3

ignem

Eccli. 48.
26.

ignem refrigerauerunt. Daniel, in lacu, orando leones mansuefecit. Apostoli, alijq; Sancti orando mortuis vitam reddiderunt. Denique nihil est, quod orando innocentes, apud mitissimum suū Iudicem Deum, non possint impetrare.

§. XIII.

Accidi multis vitam, vt contra eos iure agant, qui in hac vita iniuria affecti sunt.

Quid hac digressionem autem, me velle demonstrare putatis? Nempe illud, tametsi alioqui naturæ vires multis tantæ essent, vt adhuc longam ætatem possent prouicere; tametsi etiam ipse naturæ author vitam illis longiorem largiri voluisset; tamen vitam eorum abrumpi, vt non dimidient dies suos, contra quos orant iniuste passi, iniusteque, à iudicibus, magistratibus, aut principibus damnati. Exaudit Deus suos: inimicos autem suorum *deducit in puteum interitus*. Vnde sequitur: *Viri sanguinum, & dolosi non dimidiabunt dies suos*. Et cur non exaudiret orantes, quemadmodum D. Bernardus vir patientissimus alioqui & mansuetissimus orauit? Oravit autem ille quoq; his verbis

*Psal. 54.
23.*

S. Bern. aliquando: Tuum, Domine IESU, tribunal appela

appello; tuo me iudicio seruo; tibi committo
causam meam. Domine Deus Sabaoth, qui
iudicas iuste, & probas renes & corda: cuius
oculi, sicut fallere nolunt, ita falli non possunt.
itaque arbiter meus, Domine IESV, de vultu
tuo iudicium meum prodeat. Oculi tui videant
aquitatem; videant, & iudicent. Illi ergo ipsi,
quibus amara est memoria mortis, qui semper
in his terris optarent viuere, caueant, ne
alios cogant ita orare, & illos ad diuinum
tribunal, ex hac vita, ante terminum &
tempus, à natura, ab ipso alioqui Deo con-
cessum, euocare. Esto iudices, esto Duces,
esto Principes, esto Cardinales, esto Impe-
ratores, esto summi Pontifices sint: *Tros
Rutulusue fuit, nullo discrimine habebit*, qui
non personas, sed acta solet ad censuram
vocare, Deus.

ep. 1. ad
Rober-
tum.

§. XIV.

*Quinam maxime formidare debeant, ne illis,
coram Numine summo, de iure concur-
rendum sit?*

Hæc dum ita disputo, scitis, quorum pe-
culiariter animis incidat met⁹ tacitus? Con-
scientia similis culpæ, parem exitum for-
midat. Certè si, qui paria antehac ausi sunt,
non habuere pares citatores; tamen paria

K 4

ausu-

ausuri in metu esse debent, ne & illis Deus iratus vitæ filum incidat. Quinam ergo ex hoc censu sunt? Ex enumeratis historijs id possumus cognoscere. 1. Qui, Saulis instar, æmulatus agunt, & ob virtutis excellentiam, Dauides suos volunt habere occisissimos. 2. Qui beneficiorum immemores, sicut rex Ioas, Zachariam interficiunt (hoc est, eum, qui ab impietate dehortatur) & filios eorum, quorum benignitate ipsi viuunt. 3. Antiochi iniqua imperantes, & tormentis perdentes eos, qui iniqua exequi recusant. 4. Alexandri à fide deficientes, qui eos violentissimè persequuntur, à quibus, in fide, & omni genere disciplinarum, sunt eruditi. 5. Qui Bennoni, qui alijs Ecclesiæ Præsulibus, qui ipsis Ecclesijs sua eripiunt, nec verentur, Dei seruis colaphos infringere, atq; ora illa sacrilegè contundere, quibus docentur, Deo danda & restituenda, quæ Dei sunt. 6. Qui Gualteros, qui Robertos, viros doctos, & innocentes, in gratiam calumniatorum, & eorum, qui iugum omne legum ac obedientiæ excutientes, quiduis, contra Superiores, confingere non verentur, inauditos iudicant, damnant, exauctorant. Apud quos vilis-

1. Reg. 14.
13.

2. Paral.
24. 23.

2. Mach.
7. 17.

2. Tim. 4.
25.

vilissimi adultores plus valent, quàm aliorum sinceritas & iustitia. Qui deniq; quantum quidem penes illos est, notæ alioqui, & probatæ virtutis viros sepeliunt, vt Trofulus suis locum faciant regnandi. Et ferunt isti Gualteri æquo animo, quod ferunt: sepulchro tamen illorum inscribitur: **AD IVSTVM DEI IVDICIUM APPELLO.** Non possunt enim isti minimè Innocentij, & minimè Clementes iudices à se pressorum, sine stimulo conscientia, meminisse: quoties præcipitatæ sententiæ suæ recordantur, vident ab ea **AD IVSTVM DEI IVDICIUM APPELLARI**, damnatúmque innocenter, vel de tenebris suis clamare: **VENI, MISER, AD IVDICIUM.** 7. Agrestij, qui ipsis mortuis, de quibus bene loquendum est, ipsis Diuis non parcunt, & tunc demùm eorùm nomē subhastant, quando se iam ampliùs defendere non possunt. 8. Qui ipsi Deo nō seruiunt Deoq; seruire cupientes, cum Leodiensi Præposito, ex ipsis monasterijs retrahunt. 9. Qui Menuercos religiosam disciplinam restaurare nitentes contumelia affectos reiiciunt. Neq; enim, inter ipsos quoq; Religiosos desunt, qui vadamonijs eiusmodi digna perpetrent, vt

Monachi illius exemplo est comprobatum,
 9. Belli Duces, qui, etsi magnam habent
 potestatem, ac sæpe etiam seueritatis ne-
 cessitatem; tamen si homines, tanquam be-
 stias habeant, si pro quouis verbo, arbori
 infelici milites suspendant; scire debent, e-
 tiam militum à Deo haberi rationem. 10.
 Tametsi priuati quoque homines, vti iniu-
 rias possunt irrogare non priuatas tantum,
 ita mereantur sæpe ad diuinum tribunal in-
 uitari; tamen sæpius publici iudices, Prin-
 cipes, Reges, & summa capita, ob summam
 potestatem, summa iniuria afficiunt subdi-
 tos; à quibus, cum ad superiorem, in terris,
 non possit prouocari magistratum; vltima
 via est, vt ad Deum prouocetur. Hi ergo
 omnes, nisi iustitiam discant moniti, quot-
 quot subditos indignè opprimunt, tot me-
 tuere debent, prouocatores.

§. XV.

*Infami calumnia interfectus innocens, summo
 iure experitur, adesse caelestem vindi-
 ctam calumniam falso iuran-
 tibus.*

Kranzius
 lib. 13.
 Vanda-
 lia. c. 2.

Sed placet, coronidis loco, subnectere
 aliud paradigma, quoniam ad hæc tempora
 peruentum est, vt nulla sufficiant exempla
 vitijs

vitijis dedocendis. Ordinis Teutonici Magister, diuersos ab officio & dignitate mores amplexus, videri castus, quam esse malebat. Nomen illi, apud exteros, erat splendidum, sed inclusas eius libidines, qui paulò propiùs accedebant, intuebantur. Quas ipsas tamen vt velo tegeret, amores suos, iuueni mercatori conatus est in matrimonium dare. Iuuenis honestatis amans, quia nolebat coniugem alij communem habere, nuptias excusauit. Timebat enim sibi à nuptiarum conciliatore, à quo sciebat futuram vxorem, eò vsque, inter charas habitam. Repudium hoc, pro exprobratione, interpretatus est Dominus, cui insuper bilem in nasum cõciuit, spem se mantelúmque nequitia suæ tegendæ amisisse. Iuuenis igitur, dum biuiram à se amolitur amorésque Principis, odium sibi parat & exitium. Dum enim tacitè quidē, sed vehementer tamen, exæstuat in innocentem, Domini animus, tandem rationem reperit sese vindicandi. Ait eum furem esse. Atque vt accusatio colorem habeat, furti locum, tempus, modum nominat. Inijciuntur iuueni manus, & quia Principi creditur, etiam laqueus. Nec ignorauit Mercator, caussam fictam.

in iu-

in iudicio, explicari, veram occultari; noluit tamen ipse, quod res erat, promere; satis illi fuit, deprecari mortem. Quod sane, oratione luculenta, fecit. Et docuit innocentia eloquentiam. Utque nihil ad artem pertinens deesset, etiam lachrymæ accesserunt. Sed obstinauerat Princeps, quem neque oratio flexit, neque fletus emolliuit. Quid faceret iuuenis, hac tam viridi ætate, moriturus? Ad vitæ authorem confugit, ac innocentia defensores Deum. Iam ducebatur, nec procul à morte aberat, cum repente Stentorea voce exclamauit: *Iniuriam patior, iniuste sum damnatus. Ad aliud iudicium appello, ad omnipotentis iudicium pronoco: ibi, qui capitalem in me sententiam tulit, post decimam tertiam diem, sententia sua reddat rationem.* Hoc iuuenis fuit testamentum, hæc vltima voluntas: immo & verba vltima. Nam mox, collo in restim indito, è scalis deiectus, pependit. Citationem hanc Teutonicus Magister, cum risu, spreuit. At ubi lux tertia decima orbi est reddita, repentino morbo obrutus, in has voces erupit: *O me miserabilem hominem! ecce è vita eijcior. Hodie mihi caussa dicenda est, apud Iudicem omnia scientem.* Hoc vltimum dixit, postea

postea obmutuit: atq; , vt se sibi vatem fuisse ostenderet, illo adhuc ipso die, ad diuinum tribunal, ex vita hac est exturbatus. Quod sanè Rigæ, in Liuonia, Anno Christi 1407. euenit. Porrò Sirenula illa, quæ repudio furens, innocentis necem non parum promouit, vt & ipsa Numinis iudicia redderet illustriora, ab alio mercatore, de vero furto accusata, iudicio se suppliciòq; fuga subduxit, fortasse vt iudicium seuerius, suppliciùmque æternum sustineret.

§. XVI.

Metuendum illis vehementer, ne in ius adire, apud Deum, cogantur, qui alios per calumniam malitiàmq; petunt.

Quàm crebra est ista magnorum Dominorum praxis? quoties tales ab illis nuptæ ac nuptiæ prodeunt? quàm frequenter illos loco mouent, vitæque priuant, & omnibus fortunis exuunt, qui cum claros eos magis, quàm honestos, esse nôrint, eorum nequitij & impuritati cooperari noluerunt? Quot hodièque viuerent, & emerent, si teterrimi facinoris ministri, socij, adiutores esse voluissent? Quàm multi omnia diuina humanaque iura, nouo, inaudito, in-expiabili scelere polluant, nefariòque patriæ

triæ

trix se parricidio obstringunt? Quàm doctæ sunt artes, ad eos vexandos, in litem & iudicia trahendos, bonis fortunisque omnibus spoliandos, denique vel carcere, vel mœrore consumendos, qui iniquissimis dominorum sententijs subscribere detrectarunt? An non isti metuere debent, eiusmodi innocentum prouocationes? an non meritò formidant pœnas Deo hominibusq; meritas debitasq; se persoluturos? architectos constituunt, condiciones ponunt, aureos montes promittunt; absolutis autem & ad fastigium perductis palacijs, mercedis loco, litigant, & magistratui operarios obijciunt, vt non solùm nihil expendere illis pecuniarum teneantur; sed etiam, ob occultum crimen, contra fidem datam, proditum, capite minuantur. An tales ad diuinum tribunal non prouocent? Immo an tales summus rerum arbiter non exaudiat? *Ecce Deus excelsus in fortitudine sua, & nullus ei similis in legislatoribus. Quis poterit scrutarî vias eius? aut quis potest ei dicere? operatus es iniquitatem. Non plectit semper extra ordinem? at satis est, ad metum, plecti meruisse.*

*Iob. 36.
82.*

) : o : (

CA.